

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 02.04.2026.

Nr. 11/6-3

Atzinums par LTV Ziņu dienesta publicēto informāciju tiešsaistes sociālajos tīklos un galvenās redaktora komentāriem platformā “X”

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds (turpmāk arī – ombuds) 2026. gada 17. martā no Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes (turpmāk – SEPLP) saņēma vēstuli Nr. 12/3-2 “Par Padomē saņemto [...] iesniegumu”, ar kuru ombudam tika pārsūtīts SEPLP saņemtais [...] (turpmāk – Iesniedzējs) 2026. gada 13. marta iesniegums (turpmāk – Iesniegums 1).

Iepazīstoties ar Iesnieguma 1 saturu un tajā norādītajiem VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” (turpmāk – LSM) Latvijas Televīzijas Ziņu dienesta (turpmāk – LTV Ziņu dienests) veiktajiem teksta ierakstiem tiešsaistes sociālā tīkla “X” individuālajā profilā “@ltvzinās” (turpmāk – Teksta ieraksts “X”) un tiešsaistes sociālā tīkla “Facebook” individuālajā profilā “LTV Ziņu Dienests” (turpmāk – Teksta ieraksts “FB”) saistībā ar 2026. gada 12. martā programmas “LTV1” raidījumā “Rīta panorāma” pārraidīto interviju ar Ministru prezidenti Eviku Siliņu, ombuds pieņēma lēmumu veidot atzinumu par abu teksta ierakstu atbilstību VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālajās vadlīnijas noteiktajām prasībām. Par šo lēmumu Iesniedzējs tika informēts ar 2026. gada 18. marta ombuda vēstuli Nr. 8/6-1 “Par atzinuma veidošanu”.

Papildus 2026. gada 24. martā ombuds no SEPLP saņēma vēstuli Nr. 16/3-2 “Par Padomē saņemtā [...] iesnieguma pārsūtīšanu”, ar kuru ombudam tika pārsūtīts SEPLP saņemtais Iesniedzēja 2026. gada 21. marta iesniegums (turpmāk – Iesniegums 2).

Ņemot vērā, ka Iesnieguma 2 saņemšanas brīdī ombuds jau gatavoja atzinumu saistībā ar Iesniegumu 1, un ņemot vērā abu iesniegumu saistību pēc būtības, ombuds pieņēma lēmumu jau gatavotajā atzinumā sniegt arī atbildi uz Iesniegumā 2 uzdoto jautājumu, kā arī izvērtēt LTV Ziņu

dienesta galvenās redaktores Dagnijas Neimanes-Vēveres tiešsaistes sociālajā tīklā “X” veikto teksta ierakstu (komentāru) atbilstību VSIA “Latvijas sabiedriskais medijs” Rīcības un ētikas kodeksā noteiktajām prasībām, par ko Iesniedzējs tika informēts ar 2026. gada 25. marta ombuda vēstuli Nr. 10/6-1 “Par atbildes sniegšanu uz 2026. gada 21. marta iesniegumu”.

Lai sagatavotu atzinumu, ombuds laika periodā no 2026. gada 18. marta līdz 1. aprīlim:

– iepazīnās ar Iesniegumā 1 norādīto Teksta ierakstu “X” un Teksta ierakstu “FB”;

Skat. izmantojot zemāk norādītās tīmekļa vietņu saites:

<https://x.com/ltvzinatv>;

https://www.facebook.com/ltvzinatv?locale=lv_LV.

– iepazīnās ar 2026. gada 12. martā LSM televīzijas programmas “LTV1” raidījumā “Rīta panorāma” pārraidīto interviju ar Latvijas Republikas Ministru prezidenti Eviku Siliņu (turpmāk – Intervija);

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti. Intervija skatāma no ieraksta 1:08:03 līdz 1:28:28 minūtei:

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/ltv/372774/rita-panorama>.

– iepazīnās ar LTV Ziņu dienesta galvenās redaktores Dagnijas Neimanes-Vēveres 2026. gada 13. martā un 19. martā veiktajiem teksta ierakstiem (komentāriem) tiešsaistes sociālajā tīklā “X”;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

https://x.com/DagnijaNeimane/with_replies.

– 2026. gada 18. martā nosūtīja jautājumus LTV Ziņu dienesta direktorei Ivetai Elksnei un 2026. gada 30. martā saņēma atbildes uz tiem.

Izvērtējot iesniegumus, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds

Apsalons

konstatē:

[1] Par iesniegumos minēto.

Iesniegumā 1 norādīts [visi izcēlumī citētajā tekstā mani – E.A.]:

Šā gada 12. martā VSIA Latvijas Sabiedriskais medijs – konkrēti Latvijas Televīzija – pārraidīja interviju ar pašreizējo ministru prezidenti Eviku Siliņu.

Šajā intervijā šī amatpersona par Latvijas valsts degvielas rezervēm teica: „Mūsu īpašumā ir

vairāk (ne)kā trīs simt tonnu.”

VSIA Latvijas Sabiedriskais medijs uzturētajā vietnes X profilā „@ltvzinās” pēc šīs intervijas tika sniegtas **melīgas, nepatiesas ziņas**, ka šī amatpersona teikusi (par ko liecina teiktā kā citāta atveidojums): „Mūsu rīcībā ir **vairāki simti tonnu.**”

VSIA Latvijas Sabiedriskais medijs uzturētajā vietnes Facebook profilā „LTV Ziņu Dienests” pēc šīs intervijas tika sniegtas **melīgas, nepatiesas ziņas**, ka šī amatpersona teikusi (par ko liecina teiktā kā citāta atveidojums): „Mūsu rīcībā ir **vairāki simti tūkstošu tonnu.**”

Iesniedzējs uzskata:

Šādā veidā ir ne tikai izplatīta **nepatiesa, melīga, falsificēta informācija** par ministru prezidentes teikto, bet arī rupji pārkāptas VSIA Latvijas Sabiedriskais medijs vadlīnijas, kas nosaka:

„LSM sniedz pārbaudītu un iespējami precīzu informāciju, nedrīkst apzināti maldināt auditoriju, sagrozīt vai izdomāt faktus. Ja par kādas informācijas precizitāti ir šaubas, tas ir skaidri jānorāda.”

Savukārt Iesniedzumā 2 norādīts, ka pēc ombuda vēstules publiskošanas, kurā sniegta informācija par atzinuma veidošanu par Teksta ieraksta “X” un Teksta ieraksta “FB” atbilstību LSM Redakcionālajām vadlīnijām, LTV Ziņu dienesta galvenā redaktore Dagnija Neimane-Vēvere 2026. gada 19. martā tiešsaistes sociālā tīklā “X” ir publicējuši šādu komentāru:

„Sajūsma īsti neizprotu. **Šādas un līdzīgas vēstules ir ikdienu.** Mana ietekme konkrētajā notikumā stipri pārvērtēta - arī pateicoties Jums, ka "iztulkojāt" pēc sava prāta manis rakstīto.”

Saistībā ar šo komentāru Iesniedzējs aicina izvērtēt [...] vai šīs VSIA Latvijas Sabiedriskais medijs vadošās darbinieces paustās ziņas, ka šādas SEPLP ombuda vēstules par atzinumu veidošanu saistībā ar VSIA Latvijas Sabiedriskais medijs esot VSIA Latvijas Sabiedriskais medijs darbinieku „ikdienu”, respektīvi, šādi atzinumi tiek veidoti ik dienas vai vismaz ļoti bieži, ir patiesas.

Ja VSIA Latvijas Sabiedriskais medijs vadošās darbinieces paustās ziņas, ka šādas SEPLP ombuda vēstules par atzinumu veidošanu saistībā ar VSIA Latvijas Sabiedriskais medijs esot VSIA Latvijas Sabiedriskais medijs darbinieku „ikdienu”, respektīvi, šādi atzinumi tiek veidoti ik dienas vai vismaz ļoti bieži, nav patiesas / ir melīgas un patiesībā šādi atzinumi tiek veidoti reti, izvērtējiet šīs VSIA Latvijas Sabiedriskais medijs vadošās darbinieces rīcību, publiski paužot **melīgas ziņas** [izcēlums mans – E.A.].

[2] Par Intervijas, LTV Ziņu dienesta un tā galvenās redaktore ierakstu saturu tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos.

1) Ministru prezidentes teiktais Intervijā.

Intervijā (zemāk citētais teksts ir dzirdams raidījuma ierakstā no 1:22:50 līdz 1:23:24 minūtei) Ministru prezidente izsakās šādi [visi izcēlumi citētajā tekstā mani – E.A.]:

*Mums ir .. mūsu pašu īpašumā .. apmēram .. 15 procenti [šajā brīdī izskatās, ka Ministru prezidente veic kādus aprēķinus – E.A.].., tātad viņa mainās katru gadu, bet mums ir mūsu īpašumā **vairāk kā trīssimts**, [šajā brīdī Ministru prezidente saminstinās un nosauktais skaitlis tiek izteikts nepārlicinātā tonī – E.A.] **trīssimts tonnu ... Es baidos pateikt nepareizu ciparu, bet mums katrā ziņā ir mūsu īpašumā tieša rezerves, kuras nevis tur trešās personas, bet ir valsts īpašumā. Tātad mēs varam rīkoties, gan ar šīm rezervēm, gan arī ar tām, kuras tur trešās personas. Tas ir ļoti labi, tas nozīmē, ka mums ir pietiekams rezervju daudzums apmēram vismaz diviem mēnešiem.***

2) LTV Ziņu dienesta Teksta ierakstā “X” lasāmais.

Teksta ierakstam “X”, kas tika veikts 2026. gada 12. martā pēc Intervijas izskanēšanas, pievienotajā attēlā uz Ministru prezidentes fotogrāfijas fona ir skatāms viņas citāta atveidojums. Par to liecina izteiktu, attiecībā pret tekstā lietoto burtu izmēru būtiski palielinātu sarkanas krāsas pēdiņu lietojums citētā teksta sākumā un noslēgumā, kā arī teksta noslēgumā iekļautā norāde uz citāta autoru – *Evika Siliņa, Ministru prezidente*. Teksta ieraksta vizuālajā materiālā citētais teksts ir šāds [visi izcēlumi citētajā tekstā mani – E.A.]:

*“**Latvijā degvielas rezerves ir labas un svarīgi piebilst, ka tās ir mūsu – valsts – īpašumā. Rezervju apmērs nedaudz mainās gadu no gada, bet mūsu rīcībā ir **vairāki simti tonnu****.
Rezervju daudzums ir tāds, lai Latvijai degviela pietiktu aptuveni diviem mēnešiem.”*

Salīdzinot šo teksta ierakstu ar Intervijā dzirdamo, ombudam ir jākonstatē, ka vienīgā precīzi citētā frāze no Intervijas ir pirmā citētajā tekstā izceltā daļa, savukārt viss pārējais teksta ieraksts nav uzskatāms par citātu, bet gan par Ministru prezidentes teiktā parafrāzi.

Iesnieguma saņemšanas brīdī tiešsaistes sociālā tīkla “X” individuālajā profilā “@ltvzinas” skatāmais Teksta ierakstu “X” atzinuma sagatavošanas laikā vairs nav atrodams, jo tas, acīmredzot, uz atzinuma sagatavošanas brīdi jau ir dzēsts.

3) LTV Ziņu dienesta Teksta ierakstā “FB” lasāmais.

Teksta ieraksts “FB”, kas ticis veikts 2026. gada 12. martā plkst. 09:29, lielākajā savā daļā ir vienāds ar Teksta ierakstu “X”, tā vizualizācijā uz Ministru prezidentes fotogrāfijas fona ir redzams identisks Ministru prezidentes “citāta” atveidojums ar izteiktu, attiecībā pret tekstā lietoto burtu izmēru būtiski palielinātu sarkanas krāsas pēdiņu lietojums citētā teksta sākumā un

noslēgumā, kā arī teksta noslēgumā iekļauta norāde uz citāta autoru – *Evika Siliņa, Ministru prezidente*. Tomēr papildus ir jākonstatē, ka it kā “citētajā” premjerministres tekstā ir viena būtiska atšķirība no Teksta ieraksta “X” un Intervijā teiktā [izcēlums citētajā tekstā – E.A.]:

“Latvijā degvielas rezerves ir labas un svarīgi piebilst, ka tās ir mūsu – valsts – īpašumā. Rezervju apmērs nedaudz mainās gadu no gada, bet mūsu rīcībā ir vairāki simti tūkstošu tonnu. Rezervju daudzums ir tāds, lai Latvijai degviela pietiktu aptuveni diviem mēnešiem.”

Salīdzinot šo “citātu” ar Intervijā teikto, ombudam ir jākonstatē, ka Intervijas laikā premjere ne reizi nemin šādu degvielas rezerves apjomu raksturojošu apzīmējumu.

Atzinuma sagatavošanas brīdī teksta ieraksta vizualizācijai izmantotais fotoattēls jau ir nomainīts pret citu Ministru prezidentes fotoattēlu, un no sākotnējā ieraksta ir saglabāts vienīgi ievada teikums teksta ierakstā *“Latvijas degvielas rezerves glabājas valsts īpašumā un tās ir tik lielas, lai degvielas pietiktu aptuveni diviem mēnešiem,”* raidījumā *“Rīta Panorāma”* sacīja Ministru prezidente *Evika Siliņa (JV)*.

Tam teksta ierakstā seko šāda rindkopa, kas norāda uz redakcionāli veikto teksta labojumu:

Ņemot vērā neprecizitātes, kas pieļautas Ministru prezidentes **plašāka citāta atveidē par degvielas rezervēm, Latvijas Televīzijas Ziņu dienests dzēš minēto ierakstu, aizstājot to ar citu foto. Atvainojamies par kļūdaino ziņu! [izcēlums mans – E.A.]*

4) Par LTV Ziņu dienesta galvenās redaktora Dagnijas Neimanes-Vēveres komentāriem tiešsaistes sociālajā tīklā “X”.

Ombuds konstatē, ka LTV Ziņu dienesta galvenās redaktora Dagnijas Neimanes-Vēveres publiskotie teksta ieraksti (komentāri) tiešsaistes sociālajā tīklā “X” atbilst Iesniegumā 1 un Iesniegumā 2 norādītajiem. Šī atzinuma veidošanas nolūkos svarīgi ir divi zemāk citētie teksta ieraksti:

– 2026. gada 13. martā veiktais teksta ieraksts;

Bija acīmredzami, ka premjere intervijā neveikli izteicās par rezervju apjomu un, burtiski citējot šo teikumu, auditorijai tiek izplatīta maldinoša informācija. Tāpēc tika veikts labojums. Tā bija es, kas norādīja kolēģiem par šī izvēlēta citāta neveiksmīgo formulējumu.

– 2026. gada 19. martā veiktais teksta ieraksts.

Sajūsmu īsti neizprotu. Šādas un līdzīgas vēstules ir ikdiens. Mana ietekme konkrētajā notikumā stipri pārvērtēta – arī pateicoties Jums, ka “iztulkojāt” pēc sava prāta manis rakstīto.

[3] Par LTV1 Ziņu dienesta direktores atbildēm uz ombuda jautājumiem.

Uz ombuda 2026. gada 18. martā rakstiski uzdotajiem jautājumiem LTV1 Ziņu dienesta direktore Iveta Elksne sniedza šādas atbildes [visi izcēlumi atbilžu tekstā mani – E.A.]:

- 1) par to, kādi redakcionālie apsvērumi noteica lēmumu sociālo tīklu teksta ierakstos rediģēt Ministru prezidentes teikto 2026. gada 12. marta intervijā raidījumā “Rīta panorāma” attiecībā uz degvielas rezervēm valstī?

*Lēmums veikt labojumus sociālo tīklu ierakstos balstīts apsvērumā **nodrošināt patiesībai atbilstošas informācijas tālāku izplatību** - lai auditorijai nodotu amatpersonas vēstījuma būtību (ka rezerves ir pietiekamas), nevis kļūdainu skaitli. **Burtiska šī kļūdainā skaitļa tiražēšana sociālajos tīklos krīzes apstākļos būtu vērtējama kā dezinformācijas izplatīšana, kas varētu izsaukt nepamatotu sabiedrības paniku. Būtiski uzsvērt, ka lēmumu veikt labojumu pieņēma pats sociālo mediju redaktors – šāds uzdevums netika dots.***

- 2) par to, kāpēc tika pieņemts lēmums rediģētos Ministru prezidentes izteikumus teksta ierakstos vizuāli noformēt kā citātus?

Citāta noformējums tika izmantots kā vizuāls rīks, lai skaidri norādītu, ka šī ir ministru prezidentes paustā pozīcija. Tā kā premjere intervijā runāja pirmajā personā, redaktors saglabāja pēdiņas, lai nezaudētu vēstījuma autoritāti, taču vienlaikus izlaboja acīmredzamo kļūdu skaitlī, lai neizplatītu nepatiesas ziņas.

- 3) par to, kāpēc teksta ierakstos netika norādīts, ka Ministru prezidentes teiktais ir rediģēts, piemēram, papildinājumus vai labojumus ieviejojot kvadrātiekvās?

*Fakts, ka labojumi netika izdalīti ar kvadrātiekvām vai citām norādēm par rediģēšanu, ir vērtējams kā **neuzmanība un komunikācijas kļūda** sociālo mediju ieraksta sagatavošanas procesā. Cenšoties novērst dezinformācijas risku, ko radītu kļūdainš skaitlis par valsts rezervēm (300 tonnas), **netika pietiekami kritiski izvērtēts veids, kā šis labojums tiek noformēts un vai auditorijai ir paskaidrots, kas un kāpēc labots.** Šī situācija detalizēti izrunāta ar sociālo mediju redaktoriem, uzsverot caurspīdīguma nozīmi citēšanas procesā un, ka jebkādi veikti labojumi skaidri un nepārprotami jāuzrāda auditorijai, izmantojot standartizētus apzīmējumus (piemēram, kvadrātiekvās). **Gadījumos, kad burtisks citāts ir faktiski kļūdainš, tas aizstājams ar netiešo runu, nodrošinot, ka ziņa ir pareiza un godīga pret auditoriju.***

Kategoriski noraidām iesniedzēja apgalvojumus, ka kāds ir devis “norādījums veikt falsifikāciju” un “veikt labojumu”. Neviens nav devis nekādus norādījumus un atbildīgā redaktore to arī nav

teikusi.

[4] Par ombuda kompetenci.

Ņemot vērā SEPLPL 18. panta pirmajā daļā ombudam noteikto kompetenci pārraudzīt sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu sniegto pakalpojumu atbilstību SEPLPL 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, kā arī LSM pašregulējošajiem dokumentiem – Redakcionālajām vadlīnijām un Rīcības un ētikas kodeksam – ombuda funkcijās ir pārraudzīt un sniegt savus atzinumus par to, vai LSM satura vienību (raidījumu, sižetu, rakstu) un sniegto pakalpojumu, par kādiem ir uzskatāmas arī ziņu publikācijas tiešsaistes sociālo tīklu LSM individuālajos profilos, saturā un to veidošanas laikā veiktās žurnālistiskās darbības un pieņemtie redakcionālie lēmumi atbilst profesionālās ētikas prasībām.

Ievērojot minēto, ombuda iespējās ir sniegt atzinumu par LTV Ziņu dienesta individuālajos profilos tiešsaistes sociālajos tīklos publicētā satura un tā veidošanas apstākļu atbilstību šādām LSM pašregulējošajām prasībām:

- 1) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā “LSM darbības profesionālie principi” noteiktajam LSM darbības profesionālajam principam **Precizitāte**;

LSM sniedz pārbaudītu un iespējami precīzu informāciju, tie nedrīkst apzināti maldināt auditoriju, sagrozīt vai izdomāt faktus. Ja par kādas informācijas precizitāti ir šaubas, tas ir skaidri jānorāda.

- 2) LSM Redakcionālo vadlīniju 2.4. punktā “Darbības sociālo mediju un interneta platformās” noteiktajai prasībai;

Publicējot informāciju LSM profilos sociālās tīklošanās un citās interneta vietnēs, jāievēro tie paši profesionālie kritēriji, kas televīzijas, radioraidījumu un rakstu veidošanā.

- 3) LSM Redakcionālo vadlīniju 2.10. punktā “Kļūdu labojumi” noteiktajam.

LSM nevairās atzīt, ja saturā ir bijušas kļūdas. Kļūdas tiek labotas, cik ātri tas ir iespējams. Žurnālists un struktūrdaļas vadītājs vienojas par atbilstošāko kļūdas labošanas veidu ēterā, interneta vietnē un citur.

Ņemot vērā LSM Redakcionālo vadlīniju 2.4. punktā “Darbības sociālo mediju un interneta platformās” izteikto – *Žurnālisti ievēro profesionālās ētikas normas arī savos sociālo mediju privātajos profilos un citās interneta vietnēs. Žurnālistiem jāizvairās no rīcības un komentāriem,*

kas grauj uzticēšanos LSM, un jāatceras, ka žurnālists nevar ietekmēt to, vai citi viņu uztvers kā LSM darbinieku (profesionāli) vai privātpersonu – ombuda iespējās ir sniegt atzinumu par LTV Ziņu dienesta galvenās redaktores Dagnijas Neimanes-Vēveres rīcības atbilstību VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Rīcības un ētikas kodeksa 6. punktā “Arējā komunikācija” noteiktajām prasībām:

- 1) *LSM darbinieki publiskajā komunikācijā ir godīgi un atbildīgi. Izmantojot savas pilsoniskās tiesības uz vārda un rīcības brīvību, LSM darbiniekiem ir jāizvairās no darbībām, kas mazina LSM uzticamību;*
- 2) *LSM darbinieki ievēro ētikas normas arī savos sociālo mediju privātajos profilos un citās interneta vietnēs. LSM darbinieku privātajos kontos ieteicams uzsvērt, ka tiek pausts personīgais viedoklis. Jāatceras, ka arī privāti pausts viedoklis ir LSM darbinieka viedoklis, tādēļ rūpīgi jāpārdomā sava uzvedība, kā publicējot informāciju, tā daloties ar informāciju vai paužot viedokli par to. Viedoklim jābūt izsvērtam, pamatotam un izteiktam pieklājīgi.*

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

secina:

[5] Par LTV Ziņu dienesta tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos sniegto informāciju.

Individuālie LTV Ziņu dienesta profili “@ltvzinās” un “LTV Ziņu Dienests” tiešsaistes sociālajos tīklos “X” un “Facebook” pieder VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs”, taču šie profili nav uzskatāmi par atsevišķām LSM programmām, bet gan par informatīvām platformām, ar kuru starpniecību ir iespējams informēt un uzrunāt auditoriju. Lai gan teksta ieraksti tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos ir klasificējami kā ziņas, abi profili nav uzskatāmi par pilnvērtīgu un regulāri atjauninātu ziņu plūsmu, bet gan vienīgi par LTV Ziņu dienesta pašreklāmas instrumentu, ar kuru tiek pieteikti atsevišķi LTV Ziņu dienesta sagatavoti sižeti vai raidījumi.

Līdz ar to ir nepieciešams vērtēt gan redakcionālo lēmumu no daudzo notikumu klāsta publikācijai sociālo tīklu individuālajos profilos izvēlēties un ziņot tieši par konkrēto notikumu, gan publicētās ziņas atbilstību LSM Redakcionālajās vadlīnijās noteiktajai precizitātes prasībai un tam, vai ar šo publikāciju tiek realizēts profesionālas žurnālistikas mērķis – tiekšanās pēc patiesības un tās atklāšana.

1. Par redakcionālo lēmumu.

Iemesls 2026. gada 12. marta raidījumā “Rīta panorāma” uz interviju aicināt Ministru prezidenti

Eviku Siliņu bija šajā dienā paredzētais premjerministres ikgadējais ziņojums Saeimā par Ministru kabineta paveikto un iecerēto darbību. Par šādu intervijas iemeslu liecina raidījuma vadītāju teiktais Intervijas ievadā:

[Karīna Rubene, 1:08:13 – 1:08:20]

Šodien premjere par gada laikā paveikto atskaitīsies parlamentam, bet pirms tam par paveikto un nepaveikto iztaujāsim viņu arī šeit “Rīta panorāmas” studijā.

[Ģirts Zvirbulis, 1:08:21 – 1:08:28]

Un šie jautājumi nav saskaņoti, ne šoreiz, ne arī iepriekšējās reizēs, lai vai ko Saeimā nestāstītu arī bijušais Valsts kancelejas direktors.

Ombuda vērtējumā šāds intervijas veidošanas pamatojums ir atbilstošs LSM darbības pamatprincipam sniegt informāciju par valstī un pasaulē aktuālām norisēm, piedāvājot to padziļinātu izpēti un analīzi.

20 minūšu ilgās intervijas laikā tika uzdoti jautājumi un saņemtas premjerministres atbildes par šādām tēmām:

- 1) pieticīgā valsts ekonomikas izaugsme;
- 2) “Mākslīgā intelekta centra” izveide un darbība;
- 3) birokrātijas mazināšanas pasākumi un ieceres “ierēdņu armijas” mazināšanā, t.sk. precizējošais jautājums par to, kas īsti ir domāts ar 25% samazinājumu, uz kuru tika sniegta jau par interneta mēmi kļuvusī premjerministres atbilde – *Tā ir manā galvā. Tā ir mana vīzija;*
- 4) militārā industrija kā valdības prioritāte;
- 5) akciju sabiedrības “RB Rail” iepirkumu izvērtēšanai izveidotā komisija un finansējuma pieejamība projekta “Rail Baltica” pamatprasēs būvniecībai, kā arī Ministru prezidentes atbildība par šī projekta realizāciju;
- 6) **degvielas cenu kāpums un valsts rezervju apjoms;**
- 7) civilo ekspertu atalgošana darbam Ukrainā un šī ieguldījuma lietderīgums, konkrēti jautājot par ekspertu Krišu Elertu, bet saņemot atbildi par Lolitas Čigānes darbību Ukrainā;
- 8) Nacionālā futbola stadiona būvniecības projekts.

No visām šīm Intervijā apspriestajām tēmām LTV Ziņu dienesta individuālajos profilos tiešsaistes

sociālajos tīklos tika pieteikta tikai viena – par degvielas valsts rezervju apjomu – kā tas bija skatāms Teksta ierakstā “X un Teksta ierakstā “FB”.

Lai noteiktu šī redakcionālā lēmuma pamatotību, ir jāvērtē konkrētās ziņas vērtība, kuru tradicionāli mediju teorijā nosaka, balstoties uz šādiem kritērijiem – *ietekme* (vai notikums skar daudz cilvēku vai rada būtiskas sekas), *neparastums* (negaidīti, pārsteidzoši notikumi), sabiedrībā zināmu personu vai ietekmīgu institūciju *iesaiste*, konstatējams *konflikts* (domstarpības, strīdi vai spriedze starp pusēm), *tuvums* (notikumi, kas ir ģeogrāfiski vai personiski tuvi auditorijai), *laicīgums* (tikko notikuši notikumi ir vērtīgāki nekā sen notikuši), notikuma *aktualitāte* jeb tēmas, kas saistītas ar sabiedrībā aktuālām politiskām, sociālām u.tml. problēmām, kā arī *nepārtrauktība* jeb kontinuitāte, proti, kad notikums ir kļuvis par ziņu, tas kādu laiku paliek mediju uzmanības centrā, pat ja tā intensitāte ir ievērojami samazinājusies, jo tas jau ir kļuvis pazīstams un vieglāk interpretējams.¹

Ir jākonstatē, ka teksta ierakstos sniegtā informācija par valsts degvielas rezervēm atbilst lielākajai daļai iepriekš aprakstīto *ziņu vērtības* pazīmēm, proti, šai informācijai teksta ierakstu veidošanas laikā ir piemēris potenciāls kļūt par ziņu, kaut vai tā iemesla dēļ, ka degvielu cenu straujš kāpums gan tieši, gan netieši skar visus valsts iedzīvotājus, un viņu interesēs ir zināt, vai Ministru kabinets ir iecerējis kādus pretpasākumus, un kādi tie varētu būt.

2. Par Teksta ierakstu saturu un vizuālo noformējumu.

Abi teksta ieraksti vizuāli ir noformēti kā *citāti* – vārdu pa vārdam atkārtots teksts vai teksta daļa² – kuru galvenā pazīme rakstiskajā tekstā ir citētā teksta nošķiršana ar pēdiņām (vai atveidojums slīprakstā) un precīza avota norāde. Kā jau tika konstatēts šī atzinuma trešajā daļā, tad vienīgā abu teksta ierakstu vizualizācijā burtiski citētā premjerministres izteiktā frāze ir viņas teiktais Intervijā – *Latvijas degvielas rezerves ir labas* – viss pārējais teksta ierakstu saturs ir klasificējams kā *parafrāze* – aprakstoša izteiksme, kurā saturs brīvi (ne burtiski) tiek izklāstīts ar citiem vārdiem.

Līdz ar to ir jāpieņem, ja Teksta ieraksta “X” vizualizācijā lietotais teksts – *Latvijā degvielas rezerves ir labas un svarīgi piebilst, ka tās ir mūsu – valsts – īpašumā. Rezervju apmērs nedaudz mainās gadu no gada, bet mūsu rīcībā ir vairāki simti tonnu* – būtu atveidots bez pēdiņu lietojuma, tad pret to, kā pret premjeres teiktā kopsavelkošu parafrāzi nevarētu rasties iebildumi, jo Intervijas laikā viņa aptuveni to arī teica un burtiski Intervijā sacītais – *trīssimts tonnu* – atbilst apzīmējumam – *vairāki simti tonnu*. Savukārt tieši pēdiņu lietojums teksta noformējumā rada auditorijai maldīgu

¹ Harcup, T., O'Neill, D. (2001). What Is News? Galtung and Ruge revisited. *Journalism Studies*, 2 (2). pp. 261-280.

² Salīdz. <https://tezaurs.lv/cit%C4%81ts%3A1>.

priekšstatu, ka teksta ierakstā atveidotais saturs ir Ministru prezidentes citāts, kas tāds tomēr nav. Tādējādi ombudam ir jāsecina, ka maldinošs ir teksta ieraksta noformējums, nevis tā saturs.

Sarežģītāka situācija ir ar Teksta ieraksta “FB” vizualizācijā atveidoto tekstu, jo tajā bez iepriekš jau izklāstītā nepamatotā pēdiņu lietojuma tiek minēts arī degvielas rezervju apjoma raksturojums – *vairāki simti tūkstošu tonnu* – kas neatbilst premjeres teiktajam Intervijā – *trīssimts tonnu*.

Skatoties Interviju, acīmredzama ir premjerministres nepārlicinātība brīdi, kad ir jānosauc valsts degvielas rezervju apjoms. Balsī izteiktais – *piecpadsmit procenti* – liecina par to, ka šajā brīdī “galvā” tiek veikti kādi sarežģīti aprēķini, kuru rezultāts ir minētās 300 tonnas. Iemesls tam, kāpēc premjerministre savos aprēķinos ir kļūdījies, var būt kļūdaina bāzes lieluma izvēle, no kura tiek rēķināti šie 15%, vai kļūda pašos aprēķinos, kas īpaši nepārsteidz, jo pašreizējais Ministru kabinets ik pa brīdim ir demonstrējis kuriozas problēmas ar procentu aprēķinu veikšanu³. Lai kāds arī nebūtu iemesls kļūdainajiem aprēķiniem, to rezultātā nosauktais valsts degvielas krājumu apjoms informētam skatītājam var šķist mulsošs, jo 300 tonnas varētu būt apjoms, kas divos mēnešos ir pietiekams vienai intensīvi noslogotai degvielas uzpildes stacijai, bet ne valstij kopumā. Iespējams, tas samulsināja arī Teksta ieraksta “FB” veidotājus, kas ir licis nomainīt skaitli 300 uz 300 000.

Uz šādiem apsvērumiem – *nodrošināt patiesībai atbilstošas informācijas tālāku izplatību - lai auditorijai nodotu amatpersonas vēstījuma būtību (ka rezerves ir pietiekamas), nevis kļūdainu skaitli* – norāda arī LTV Ziņu dienesta direktore savā atbildes vēstulē ombudam.

Ombuda ieskatā šāda labojuma veikšana būtu pieļaujama, ja teksta ierakstā tiktu skaidri un nepārprotami norādīts, ka ir veikts redakcionāls precizējums premjerministres teiktajam, kā arī norādīts precizētā skaitļa avots. Hipotētiski pastāv iespēja, ka valsts rezervēs kādas nepiedodamas nolaidības rezultātā tik tiešām ir tikai 300 tonnas, un premjerministre vēlējās informēt sabiedrību, ka īstenībā nekādu rezervju valstij nemaz nav. Ticamāk tomēr šķiet, ka valsts degvielas rezerves varētu būt ievērojami lielākas, par ko liecina jau 2026. gada 12. martā publikotā ekonomikas ministra apņemšanās *laist tirgū līdz 40 000 tonnu naftas rezervju*, ar norādi par to, ka naftas produktu rezervēs Latvijā šobrīd ir ap 200 tūkstošiem tonnu degvielas⁴.

³ Piemēram:

– Latvijas Televīzijas žurnālistes 2023. gadā uzdotais jautājums finanšu ministram Arvilam Ašeradenam par to, cik ir 40% no 50.

Skat. <https://www.facebook.com/watch/?v=1506422113484669>;

– premjerministres un finanšu ministra domstarpības dīzeļdegvielas akcīzes nodokļa samazināšanas aprēķinos 2026. gada 24. marta Ministru kabineta preses konferencē.

Skat. <https://www.facebook.com/valdibasmaja/videos/928194533406099>.

⁴ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/ekonomika/12.03.2026-latvija-varetu-tirgu->

Tādējādi jāsecina, ka premjerministre Intervijā ir pateikusi aplamību, bet Teksta ierakstā “FB” ir veikts viņas teiktā labojums, taču nav atklāti norādīts, ka šāds labojums ir veikts, bet gan ar vizuālā noformējuma palīdzību radīts auditorijai maldinošs priekšstats, ka Teksta ieraksta “FB” vizualizācijā ietvertais teksts ir Ministru prezidentes teiktais. Līdz ar to rodas jautājums par šāda redakcionālā lēmuma motivāciju.

Viens veids, kā izteikt minējumus par lēmuma iemesliem, ir skatīties no pretējā skatu punkta – kāda motivācija būtu teksta ierakstā burtiski atveidot premjerministres teikto Intervijā. Ombuda vērtējumā šeit varētu būt divi motīvi – (1) vai nu, neorientējoties konkrētajā tēmā, premjerministres teiktais no žurnālistu puses ir uztverts kā empīriskā patiesība, (2) vai arī, saprotot, ka premjere ir sniegusi kļūdainu informāciju, apzināti teksta ierakstā izcelt šo aplamību, lai tādējādi norādītu uz Ministru kabineta vadītājas nekompetenci. Tas, savukārt, prasītu teksta ierakstā atklāti norādīt uz premjeres teikto kā aplamību, piemēram, sniedzot pārbaudītu informāciju par reālo degvielas rezervju daudzumu. Pretējā gadījumā auditorija premjerministres teikto uztvertu kā patiesību.

Līdz ar to netieši un no pretējā skatu punkta var pieņemt, ka Teksta ieraksta “FB” veidotāji, apzinoties, ka premjerministre ir pateikusi aplamību, nav vēlējušies izmantot šo acīmredzamo pārteikšanos, lai diskreditētu Ministru kabineta vadītāju, bet gan vēlējušies informēt auditoriju, ka patiesībā degvielas rezervju apjoms ir nesalīdzināmi lielāks. Šāda motivācija ir saprotama un attaisnojama, un atbilst profesionālas žurnālistikas mērķim – tiekšanās pēc patiesības un tās atklāšana. Domājams, nevienam nerastos iebildumi, ja aplamā premjerministres apgalvojuma labojums tiktu skaidri norādīts kā **redakcionāls precizējums**, piemēram, iekļaujot to kvadrātiekvās, un ar atbilstošu norādi.

Atsaucoties uz minēto ir jāsecina, ka Teksta ierakstā ir ticis veikts labojums, lai, no vienas puses, nodrošinātu auditorijai **patiesu** informāciju par degvielas rezervju reālo apjomu, taču veiktā labojuma forma, no otras puses, ir radījusi situāciju, kad auditorijai tiek sniegta **nepatiesa** informācija par to, ko attiecībā uz degvielas rezervju apjomu ir teikusi pati premjerministre. Šī situācija vēlreiz apstiprina, ka ne vienmēr mērķis attaisno izvēlētos līdzekļus – pozitīvu nodomu vadīti, bet, izvēloties nepiemērotus to sasniegšanai lietotos līdzekļus, nereti tiek iegūts negatīvs rezultāts.

Ņemot vērā, ka teksta ierakstā lietotā vizualizācija – “citāta” atveidojums ar izteiktu, attiecībā pret tekstā lietoto burtu izmēru būtiski palielinātu sarkanās krāsas pēdiņu lietojumu citētā teksta sākumā un noslēgumā, kā arī teksta noslēgumā iekļautā norāde uz citāta autoru – nav unikāla, bet

ir izmantota arī citos teksta ierakstos abos LTV Ziņu dienesta individuālajos profilos tiešsaistes sociālajos tīklos, ombuds pieņem, ka šīs vizualizācijas sagataves izmantošanā abu teksta ierakstu noformējumam ir pieļauta paviršība un neapdomība, kuras rezultātā var rasties iespaids par LTV Ziņu dienesta centieniem auditorijai nemanāmā veidā “pielabot” premjeres teikto, lai tādējādi “saudzētu” Ministru kabineta vadītājas reputāciju. Ombuds tomēr nerada pietiekamus argumentus šāda pieņēmuma pamatojumam, un ne jau tāpēc, ka premjerministres reputācija sabiedrībā vairs nav labojama, bet gan tāpēc, ka šāda rīcība nešķiet saprātīga – ja LTV Ziņu dienestu motivācija būtu rūpēties par valsts vadītājas reputāciju, tad, visticamāk, abi šie teksta ieraksti vispār netiktu veidoti.

[6] Par LTV Ziņu dienesta galvenās redaktora Dagnijas Neimanes-Vēveres ierakstiem tiešsaistes sociālā tīkla “X” individuālajā profilā.

Latvijas demokrātiska valsts iekārta paredz un nodrošina iespēju sabiedrības locekļiem izteikt dažādus savus viedokļus. Latvijas Republikas Satversmes 100. pantā un Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 10. pantā (Izteiksmes brīvība) ikvienam ir noteiktas tiesības uz vārda brīvību. Turklāt tas attiecas gan uz vārda brīvību privātajā aspektā, kā tiesībām uz savu viedokli, gan publiskajā aspektā, kā tiesībām paust savu viedokli jebkādā veidā.

Vienlaicīgi tiesības uz vārda brīvību nav absolūtas, uz tām ir attiecināmi likumiski pamatoti ierobežojumi, t.sk. ierobežojumi no darba devēja puses, jo darbinieka paustais viedoklis, piemēram, tiešsaistes sociālajos tīklos var tikt attiecināts uz viņa sociālo lomu darba devēja organizācijā. Šādi vārda brīvības ierobežojumi var tikt noteikti darba līgumā, darba kārtības noteikumos, kā arī rīcības un ētikas kodeksos, ja vien tie nav pretrunā ar ārējos normatīvajos aktos noteiktajām tiesībām.

LSM darbinieku vārda brīvību ierobežo LSM pašregulējošās prasības, kas izteiktas VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Rīcības un ētikas kodeksa 6.1. un 6.6. apakšpunktos, kā arī VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālo vadlīniju otrās daļas 2.4. punktā. Tādējādi LSM darbiniekiem savā publiskajā komunikācijā ir jāievēro gan vispārējās ētikas normas, gan profesionālās žurnālistikas ētikas normas, un svarīgākais pamatojums šādai prasībai izriet no sabiedrības uzticēšanās apsvērumiem LSM kā sociālam institūtam un LSM žurnālistam kā sabiedrībā nozīmīgas sociālās lomas izpildītājam.

1. 2026. gada 13. martā veiktais teksta ieraksts.

Par šī teksta ieraksta veikšanas cēloni ir uzskatāma tiešsaistes sociālo tīklu lietotāju reakcija

(komentāri) uz iepriekš iztīrītajiem LTV Ziņu dienesta teksta ierakstiem saistībā ar Ministru prezidentes Interviju, un tas demonstrē LTV Ziņu dienesta galvenās redaktora centienus paskaidrot LTV Ziņu dienesta rīcības motīvus. Šādi skaidrojumi ir vērtējami izteikti pozitīvi, jo veicina būtisku sabiedrības medijpratības aspektu, par kuru parūpēties var tikai pats medijs, veicinot auditorijas izpratni par to – ko, kā un kāpēc medijs dara. Protams, var diskutēt par redaktora sniegtā skaidrojuma pilnīgumu, taču pats skaidrošanas fakts nav profesionālās ētikas pārkāpums. Domājams, arī Iesniedzējs vēlējās vērst ombuda uzmanību nevis uz šo teksta ierakstu, bet gan uz pašu redakcionālo rīcību, kura šajā teksta ierakstā tiek skaidrota.

2. 2026. gada 19. martā veiktais teksta ieraksts.

Šis teksta ieraksts, savukārt, ir vērtējams kā reakcija uz sociālajos tīklos publiskoto ombuda vēstuli, kurā ombuds informē par atzinuma veidošanu saistībā ar iepriekš iztīrītajiem LTV Ziņu dienesta teksta ierakstiem tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos. Iesniedzēja uzmanību LTV Ziņu dienesta galvenās redaktora teksta ierakstā ir pievērsis viņas teiktais – *Šādas un līdzīgas vēstules* [domājot ar to ombuda vēstules] *ir ikdiens*. Saistībā ar šo frāzi Iesniedzējs aicina izvērtēt izteiktā patiesumu un to, vai redaktora teksta ierakstā netiek paustas melīgas ziņas.

Lai arī redaktora izteiktā frāze šķietami izskatās pēc aprakstoša izteikuma, kura patiesuma vērtība ir nosakāma atbilstības kārtībā, tomēr tajā lietotais predikāts *ikdiens* izsaka precīzi nedefinētu kvantifikāciju, kas apgrūtina izteikuma patiesuma vērtības noteikšanu, kamēr šī kvantifikācija nav tikusi precizēta. Šādam konkretizējumam īsti nederēs Iesniedzēja piedāvātais precizējums – *ik dienas vai vismaz ļoti bieži* – jo arī kvantifikators *ļoti bieži* ir neprecīzs un pieļauj atšķirīgas interpretācijas, bet *ikdiens* savukārt ne vienmēr nozīmē – *katru dienu (ik dienu)*, šis vārds tiek lietots arī, lai apzīmētu kaut ko *ikdienišķu* – *ierastu, pierastu, parastu, rutinētu, monotonu, garlaicīgu, neoriģinālu*, utt.

Šādas neprecīzas un daudznozīmīgas kvantifikācijas lietojums ir viena no tipiskām pazīmēm tam, ka izteikums tiek lietots ne kā *aprakstoša*, bet gan – *vērtējoša* izteiksme jeb tā saucamais *viedoklis*. Jāņem vērā, ka viedoklim kā subjektīvai notiekošā interpretācijai (vērtējumam) un emocionālai attieksmes izpausmei atšķirībā no aprakstošiem izteikumiem, nepiemīt īpašība būt “patiesam” vai “aplamam”, viedokļi ir saprotami vai nesaprotami, pareizi vai nepareizi, ticami vai neticami, izdevīgi vai neizdevīgi. Līdz ar to viedokļa izteikšanas gadījumā vienīgais, ko ir iespējams vērtēt, ir tas, vai tajā iekļautais vērtējums ir pietiekami pamatots, proti, tā argumentēts, lai tam varētu piekrist.

Lai saprastu ombuda un LSM mijiedarbību, tās regularitāti, apjomu un izpausmes veidus, jāmin

dati par 2025. gadu: šajā gadā ombuds saņēma 59 sabiedrības pārstāvju iesniegumus par iespējamiem satura kvalitātes vai profesionālās ētikas pārkāpumiem LSM veidotajā saturā vai darbinieku profesionālajā rīcībā, saistībā ar kuriem tika sagatavoti un publicēti 39 ombuda atzinumi, bet 12 gadījumos iesniedzēji saņēma izvērstas ombuda atbildes vēstules (visos pārējos gadījumos atbildes iesniedzējiem tika sniegtas e-pasta vēstuļu veidā). Gandrīz vienmēr atzinumu un izvērsto atbildes vēstuļu sagatavošanas procesā ombuds rakstiski vērsās pie LSM ar lūgumu sniegt nepieciešamo informāciju vai paskaidrot iesniegumos norādītos apstākļus. Tas nozīmē, ka vidēji reizi nedēļā LSM saņēma oficiālu ombuda vēstuli saistībā ar iespējamiem profesionālās ētikas pārkāpumiem LSM veidotajā saturā vai darbinieku rīcībā. Turklāt apstākļu noskaidrošanas nolūkos ombuds nereti vēl papildus kontaktējās ar LSM atbildīgajiem darbiniekiem tālruņa zvanu, e-pasta vēstuļu, tiešsaistes vai klātienes tikšanos veidā.

Vērtējums – vai tas ir “bieži” – ir ļoti subjektīvs. Ombuds pieļauj, ka daļa LSM atbildīgo darbinieku (direktoru, redaktoru) šo saskarsmes intensitāti ar ombudu varētu vērtēt arī kā “pārāk bieži”, un labprātāk redzētu ombudu ejot, nevis nākot. Iespējams, kādam pietrūkst šīs saskarsmes un kāds vērtētu to kā “pārāk reti”, bet kopumā, šķiet, varētu teikt, ka saskarsme ir *regulāra*, un šādā nozīmē to varētu apzīmēt kā *ikdienišķu* jeb rutīnas notikumu. Jebkurā gadījumā ombuda vēstules LSM vadībai nav nekas ārkārtējs, turklāt jāņem vērā arī tas, ka 2025. gadā vien 12 gadījumos ombuds ir atzinis LSM Redakcionālo vadlīniju vai Rīcības un ētikas kodeksa pārkāpumus, turklāt visbiežāk ombuds ir atzinis pārkāpumus par vienu vai dažu prasību neievērošanu, bet nav atzinis pārkāpumus pārējā iesniegumu daļā. Arī šis apstākļis ļauj uztvert komunikāciju ar ombudu kā *ikdienišķu*, nevis kaut ko ārkārtēju un satraucošu.

Taisnības labad ir jāpiebilst, ka ne visi 59 iesniegumi un ne visi 39 atzinumi ir bijuši par LTV Ziņu dienesta veidotajiem raidījumiem vai sižetiem. Pagājušā gada laikā vien 12 atzinumos ir vērtēts šī dienesta veidotais saturs. Vienlaicīgi ir jāpiemin arī tas, ka ombuda atzinumi tiek izskatīti LSM Redakcionālajā padomē, līdz ar to vienu programmu vai dienestu redaktori iedziļinās arī ombuda atzinumos, kas sniegti par citu programmu un dienestu veidoto saturu.

Kopsavelkot iepriekš minēto, LTV Ziņu dienesta redaktore sniegtais vērtējums – *ikdienu* – ombudam ir saprotams un šķiet pietiekami pamatots, tāpēc šī vērtējuma izteikšanu nevar uzskatīt par melošanu, ja ar melošanu saprotam tādu runas darbību, kuras pamatā ir apzināts nodoms sniegt empīriski nepatiesu informāciju, kura vai nu neatbilst tam objektīvās realitātes notikumam, uz kura aprakstu tiek pretendēts – kura neattēlo to, kas ir (neobjektīvs apgalvojums), vai neattēlo to precīzi (neprecīzs apgalvojums). Nebūs melots, ka LSM redaktoru un direktoru saskarsme ar ombudu ir *ikdienu* – ikdienas darba pienākumu, varbūt ne tā patīkamākā, bet tomēr būtiska sastāvdaļa.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

vērš uzmanību:

[7] Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot LSM Redakcionālo vadlīniju un Rīcības un ētikas kodeksa normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu LSM redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās. Nedz normatīvie akti, nedz LSM Redakcionālās vadlīnijas un Rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt Iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[8] Ombuds atzīst, ka Teksta ierakstā “X” un Teksta ierakstā “FB” nav ievērots LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā noteiktais LSM darbības profesionālais princips *Precizitāte*.

Abos teksta ierakstos šis princips ir pārkāpts, noformējot vizualizācijā iekļauto tekstu kā Ministru prezidentes citātu, lai gan tas ir uzskatāms par parafrāzi. Teksta ierakstā “FB”, turklāt, tiek sniegta nepatiesa informācija, ka premjerministre ir nosaukusi 300 000 tonnas kā Latvijas degvielas rezervju apjomu, lai gan Intervijā tika minēts cits apjoms – 300 tonnas. Pamatoti labojot Ministru kabineta vadītājas izteikto aplamību, jo teksta ieraksta priekšmets ir degvielas rezerves valstī un nevis premjerministres kompetences apspriešana, netika norādīts uz redakcijas veikto precizējumu, kā rezultātā auditorija, saņemot precizētu informāciju par valsts degvielas rezervēm, ir tikusi maldināta par valsts vadītājas teikto attiecībā uz valsts degvielas rezervēm. Skaitļi nedrīkst maldināt, tāpēc tiem jāpievērš īpaša uzmanība, nodrošinot, ka tie netiek izrauti no konteksta, tiek precīzi atspoguļoti un pietiekami izskaidroti auditorijai. Dažkārt šādās situācijās palīdz salīdzināšana, piemēram, sniedzot informāciju par citos avotos norādītajiem datiem.

[9] Ombuds atzīst, ka LSM redakcionālajā rīcībā pēc abu teksta ierakstu publicēšanas nav pilnvērtīgi ievērotas LSM Redakcionālo vadlīniju 2.4. un 2.10. punktus izteiktās prasības.

LSM Redakcionālo vadlīniju 2.10. punktā “Kļūdu labojumi” ir izteikta prasība – *Ja [...] publikācijā ir labota kļūda vai neprecizitāte, raksta virsrakstā iekavās tiek pievienots vārds “precizēts”, savukārt pašā rakstā blakus rindkopai, kurā ir izdarīts labojums, atsevišķā izcēlumā norāda, kas tieši ir labots vai precizēts*. Šī prasība ir veidota, paredzot kļūdu labojumu veikšanas kārtību, piemēram, vienotajā ziņu portālā “LSM.lv”, un, iespējams, šī kārtība nav pilnībā realizējama, labojot vai precizējot teksta ierakstus tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos. Tomēr,

ņemot vērā Redakcionālo vadlīniju 2.4. punktā noteikto prasību – *Publicējot informāciju LSM profilos sociālās tīklošanās un citās interneta vietnēs, jāievēro tie paši profesionālie kritēriji, kas televīzijas, radoraidījumu un rakstu veidošanā* – ir jānodrošina tas, lai tiešsaistes sociālo tīklu profilos veikto ierakstu labojumi ļautu auditorijai saprast, kas īsti ir ticis labots. Teksta ieraksta “X” dzēšana no sociālā tīkla individuālā profila ombuda ieskatā nav uzskatāma par kļūdas labojumu.

[10] Ombuds neatzīst, ka LTV Ziņu dienesta galvenā redaktore Dagnija Neimane-Vēvere savos 2026. gada 13. marta un 19. marta teksta ierakstos (komentāros) tiešsaistes sociālā tīklā “X” būtu pārkāpusi LSM Rīcības un ētikas kodeksa 6. punktā “Ārējā komunikācija” noteiktās prasības.

2026. gada 13. marta teksta ierakstā viņa ir centusies skaidrot redakcionālos lēmumus attiecībā uz ziņu publikācijām tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos LTV Ziņu dienesta profilos, bet 2026. gada 19. marta teksta ierakstā pauda savu attieksmi (vērtējumu) faktam, ka ombuds par šīm ziņu publikācijām veido atzinumu. Abos gadījumos LTV Ziņu dienesta galvenā redaktore savos teksta ierakstos (komentāros) nav veikusi darbības, kas mazina uzticamību LSM, lai gan to veidošanas iemesls ir redakcionālie lēmumi par atzinumā iztīrīto teksta ierakstu veikšanu LTV Ziņu dienesta individuālajos sociālo tīklu profilos, kuri, savukārt, vismaz daļā auditorijas ir mazinājuši uzticamību LSM.

Izvērtējot atzīto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

iesaka:

[11] Ņemot vērā, ka šogad [2026. gadā] ombuds ir saņēmis pretenzijas arī par LSM programmas “Latvijas Radio 1” Ziņu dienesta veiktajiem teksta ierakstiem tiešsaistes sociālā tīklā “Facebook” individuālajā profilā (2026. gada 16. februāra atzinums Nr. 7/6-3), ombuds iesaka:

- publiskot redakcionālās politikas skaidrojumu, kā (pēc kādiem kritērijiem) LSM izvēlas, kādas ziņas, raidījumu, rakstu, sižetu pieteikumus publicēt sociālo tīklu individuālajos profilos;
- izstrādāt vienotu redakcionālo procedūru sociālo tīklu individuālajos profilos publicējamo teksta ierakstu kvalitātes nodrošināšanai un kontrolei;
- izstrādāt papildinājumus LSM Redakcionālo vadlīniju 2.10. punktam, lai LSM būtu vienots standarts kļūdu labojumiem un precizējumiem tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos veiktajiem teksta ierakstiem.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(*paraksts*)*

Edmunds Apsalons

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU